

1. Obiekt

KAPLICZKA / PUSTELNIA / ŚW. URBANA

2. Czas powstania

XVIII w. ?

3. Miejscowość

IWKOWA

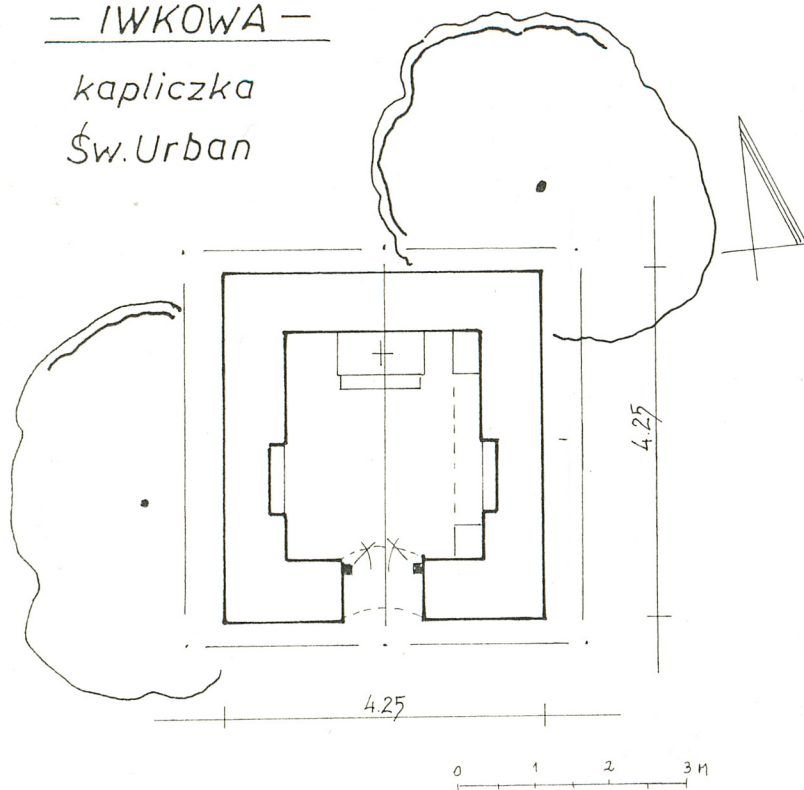
11. Zdjęcia, rzut, przekrój, sytuacja, orientacja

— IWKOWA —

kapliczka

Św. Urban

1:200

4. Adres. kompleks leśny na po-
graniczu gmin: Iwkowa,
Czchów, Lipnica Murowana

nr hipoteczny .....

5. Przynależność administracyjna

województwo tarnowskie

gmina Iwkowa

pow. BRZESKO

6. Poprzednie nazwy miejscowości

—

7. Przynależność administracyjna

przed 1 VI 1975

województwo krakowskie

powiat Brzesko

8. Właściciel i jego adres

wł. gminna

9. Użytkownik i jego adres

J.W.

10. Rejestr zabytków

Nr A-28 data 8.07.2005

Fundacja kapliczki jest bardzo dawna i niewiadoma. Związana jest z tradycją działających na tym terenie na przełomie X i XI wieku misjonarzy, najczęściej pustelników eremitów nawracających z pogaństwa na chrześcijaństwo tutejszą ludność. Eremita ci związani byli z działalnością chrystianizacyjną prowadzoną przez klasztory / Benedyktyni /.

W Tropiu blisko Czchowa przez ok. 40 lat działał eremita - pustelnik św. Andrzej Świerard / + 1034 / wraz ze swoim towarzyszem Benedyktem. Działalność św. Świerarda obejmowała dolinę Dunajca, ziemię krakowską, Śląsk a także Węgry i Słowację. Z działalnością tego świętego eremity jest związana tzw. legenda tropska, wg której uczniami jego byli : św. Just działający i mający swoją pustelnię w Tegoborzy, św. Urban działający na terenie Iwkowej a także na terenie Sieciechowa siedmiu mnichów o nieustalonych imionach. Działalność św. Urbana na terenie Iwkowej i okolicznych wsi przypadać miała na przełom X i XI stulecia.

Obecna kapliczka p.w. św. Urbana, wg tradycji wzniesiona na miejscu jego pustelni, pochodzi zapewne z XVIII stulecia. Z 2 poł. XVIII w jest wyposażenie kapliczki z barokowo-ludowym ołtarzykiem oraz datowany na k. XVII stulecia malowany obraz św. Urbana. Fundacja jak wspomniano jest nieustalona, kapliczka znajduje się pod opieką miejscowej społeczności. Otoczona jest lokalnym kultem.

Sytuacja . Kapliczka / pustelnia / św. Urbana usytuowana jest w północnych granicach wsi Iwkowa, na południowym stoku zalesionych wzniesień otaczających wieś od zachodu i północy. Znajduje się w znacznej odległości od wsi. Prowadzą do niej od południa polne drogi prowadzone pomiędzy rozłogami pól. Najlepiej oznaczoną drogą prowadzącą do kapliczki jest szlak turystyczny / zielony / wytyczony szczytami wzniesień a prowadzący z Czchowa do Lipnicy Murowanej. Najlepiej wejść na ten szlak z drogi prowadzącej z Iwkowej do Tymowej. Kapliczka stoi w trudnym terenie, na stromym stoku. W jej pobliżu znajduje się cudowne źródło związane legendą ze św. Urbanem, obecnie zasilające ujęcie wody dla wsi.

Kapliczka wnętrzowa, o skromnych cechach barokowych. Murowana z kamienia, tynkowana. Zbudowana na planie prostokąta, nakryta dachem dwuspadowym krokwiowo-płatwiowym, pokrytym dachówką.

Materiał, konstrukcja, technika.

Ławy fundamentowe wykonana z kamienia łamanego wiązanego zaprawą wapienno-piaskową. Cokół ścian szerszy w obrysie, nieotynkowany. Mury wzniesione z kamienia na zaprawie wapienno-piaskowej, pobiałkowane.

Otwór wejścia od południa, mały, półkoliście zwieńczony górami, z drzwiczkami dwuskrzydłowymi, płycinowymi, mocowanymi w futrynce skrzynkowej. Górne części skrzydeł drzwi ażurowe.

Wnętrze nakryte stropem deskowym, z podsufitką podbitą do belek dołem. Strop pobiałkowany.

Wylewka betonowa. Przy ścianie wschodniej, we wnętrzu kapliczki ława drewniana wsparta na kamiennych postumentach. W obu ścianach płytkie wnęki.

Dach kapliczki dwuspadowy, o więźbie krokwiowo-płatwiowej, pokryty dachówką cementową. Szczyty szalowane deskami przybijanymi na styk, od frontu z listwowaniem na stykach.

Wyposażenie wnętrza.

We wnętrzu ołtarzyk o cechach barokowo-ludowych, architektoniczny, flankowany półkolumnienkami, o skromnym detalu stolarsko-ciesielskim. W polu środkowym obraz malowany na desce temperą z przedstawieniem św. Urbana Papieża, pochodzący wg inwentarzy z XVII wieku. Ołtarzyk datowany na wiek XVIII. Całość wsparta na kamiennej murowanej mensie o formie prostopadkościanu.

Kapliczka nie posiada instalacji elektrycznej.

<p>14. Kubatura ³ ok. 50 m</p>	<p>15. Powierzchnia użytkowa ok. 17 m²</p>	<p>16. Przeznaczenie pierwotne kapliczka / pustelnia/</p>	<p>17. Użytkowanie obecne kapliczka</p>
<p>18. Prace budowlane i konserwatorskie, ich przebieg i dokumentacja</p> <p>Brak danych.</p>		<p>19. Stan zachowania (fundamenty, ściany zewnętrzne, ściany wewnętrzne, sklepienia, stropy, konstrukcje dachowe, pokrycie dachu, wyposażenie i instalacje)</p> <p>Kapliczka w dobrym stanie technicznym, otoczona opieką miejscowych parafian. Wymagane drobne reparacje dachu.</p>	
		<p>20. Najpilniejsze postulaty konserwatorskie</p> <p>Otoczyć opieką konserwatorską.</p>	

21. Akta archiwalne (rodzaj akt, numer i miejsce przechowywania)

24. Uwagi różne

25. Opracował

tekst ..... mgr Marek H. Grabski wrzesień 1997 r. ....
imie, nazwisko, data, podpis
plany, rysunki ..... j.w. wrzesień 1997 r. ....
imie, nazwisko, data, podpis
zdjęcia fotogr. .... j.w. wrzesień 1997 r. T. Chrzanowskie 1967 r. ....
imie, nazwisko, data, podpis
PSOZ Tarnów
miejsce przechowywania negatywów .....

KARTA PO WYPEŁNIENIU PODLEGA OCHRONIE NA PODSTAWIE PRZEPISÓW PRAWA AUTORSKIEGO !

22. Bibliografia

1. Rocznik Diecezji Tarnowskiej za 1972. Tarnów 1972, s. 148 - 149.
2. Kapliczki, figury i krzyże przydrożne na terenie diecezji tarnowskiej. Pr. zb. pod red. ks. J. Rzepy, Tarnów 1983, s. 111, il. 255-256.

26. Adnotacje o inspekcjach, informacje o zmianach (daty, imiona i nazwiska wypełniających)

23. Źródła ikonograficzne i fotograficzne (rodzaj, miejsce przechowywania, sygnatury)

1. WKZ Kraków - inw. fot. Neg. nr 15414 - 15415, fot. T. Chrzanowskie 1967 r.

27. Załączniki

1. Miejscowość

I W K O W A

2. Obiekt (nazwa jak w karcie)

Kapliczka
w lesie p.w. Sw. Urbana.

3. Zawartość wkładki (nazwa obiektu lub materiału uzupełniającego)

Fot. dodatkowe.

widok od
płd-zach.

widok od północy

widok od
południa

widok od północy

Wkładkę założył: mgr Marek H. Grabski IX 1997 r.
(imię, nazwisko, data)

Miejsce przechowywania negatywów: PSOZ Tarnów

Z-d Poligr. Jan Jasiński W-wa, ul. Wolna 13, tel. 12-43-83

Wzór ODZ 1978 r.

widok od
płd-zach

widok od
zachodu

wnętrze

ołtarzyk
z obrazem
św. Urbana